

Temes- Bega- Thal- Wasserregulirungs-Gesellschaft

- J. Sas -

De Temes-Bega-Thal-Wasserregulirungs-Gesellschaft was een op 5 maart 1871, naar aanleiding van ernstige overstromingen in de winter van 1870/71, opgerichte vereniging van grondbezitters en verdere belanghebbenden in het Temes-Bega-dal.

Zij stelde zich ten doel door regeling van de met dit dal in verbinding staande kleine en grote rivieren wateraders en kanalen, het dal tegen overstroming te behoeden. Een uitzondering vormde het Bega-kanaal, dit werd n.l. beheerd door de staat. De vereniging, die was gevestigd te Ternesvár, stond onder toezicht van de Hongaarse regering. Het totale oppervlakte van de terreinen dat onder de jurisdictie van de vereniging viel bedroeg volgens het prospectus van de 4 % obligatielening 1897 429.779 joch*.

Was bij de uitgifte van de Theiss-loten (mededelingenblad 1981 - 4) de verwoesting in 1879 van de Stad Szegedin de directe aanleiding, bij de uitgifte van de 4 % lening Temes-Bega-Thal-Wasserregulirungs-Gesellschaft in 1897 werd, naast de behoefte aan middelen voor het uitvoeren van allerlei waterwerken, tevens een gedeelte van de lening gebruikt voor conversie van een in 1886 uitgegeven 5 obligatielening, groot O.fl. 12.000.000,—, waarvan nog uitstond O.fl. 11.103.000,—.

De nieuwe 4 % lening was groot O.H.Kr. 33.800.000,— en bestond uit 24.000 stukken van O.H.Kr. 200,—, 11.000 van O.H.Kr. 2.000,— en 700 van O.H.Kr. 10.000,—. Rente en aflossingen werden betaald tot 1 april 1923. Het uitstaande bedrag was toen nog O.H.Kr. 26.360.000,—.

Tot zover een lening-geschiedenis die we bij andere oude Oostenrijks-Hongaarse stukken, met per lening niet zulke grote verschillen, ook kunnen vinden. De verdere ontwikkelingen zijn echter volledig anders geworden. Krachtens de bepalingen van het verdrag van Trianon vielen de gronden in het

Temes-Bega-dal voor een deel aan Roemenië en voor een deel aan Joegoslavië. De vereniging werd ontbonden en werd opgevolgd door twee nieuwe instellingen: in Roemenië de "Sindicatul Timis Bega" en in Joegoslavië de "Tamis Begajska Vodora Zadruga".

Er begonnen nu jarenlange onderhandelingen tussen de Vereniging voor de Effectenhandel en de regering van Roemenië om tot een regeling voor deze lening te komen. Volgens van Roemeense zijde ontvangen inlichtingen mocht n.l. worden aangenomen dat de Joegoslavische regering zich bij het resultaat van de onderhandelingen zou aansluiten. Overeenstemming over een te sluiten regeling werd niet bereikt en terwijl van Nederlandse zijde nog werd gewacht op een reactie van Roemenië op bepaalde Nederlandse voorstellen, werd aan het einde van 1932 door de Vereniging voor de Effectenhandel plotseling vernomen dat een aantal leden van de Vereniging van de Banca Romaneasca te Boekarest opdracht hadden ontvangen deze lening per 1 april 1933 geheel aflosbaar te stellen. Deze aflossing zou geschieden voor 54,257 % van de hoofdsom + achterstallige rente in Leu, waarbij de verhouding Kr. 2,— = Leu 1,— werd aangehouden en voor 45,743 % van hoofdsom + achterstallige rente in Dinars, in de verhouding Kr. 4,— = Dinar 1,—.

Dit kwam neer op een betaling van $\pm f$ 1,06 per Kr. 142,— (Kr. 100,- hoofdsom en Kr. 42,— achterstallige rente), of wel ongeveer 1½ %. Dit geringe bedrag was voor de Vereniging voor de Effectenhandel aanleiding om de houders van obligaties te adviseren dit aanbod niet te accepteren en te wachten tot op grond van nieuwe onderhandelingen een gunstiger resultaat zou kunnen worden bereikt.

Nieuwe onderhandelingen leidden in maart 1934 tot een andere overeenkomst, waarbij de Roemeense regering zich verbond het te haren laste komende deel van deze lening voor 10 % te betalen in 4½ % 15-jarige funding obligaties. Per obligatie Temes-Bega-Thal van Kr. 200,— ontving men voor de hoofdsom Ffrs. 68,94 en voor alle achterstallige coupons tot 1 januari 1935 Ffrs. 29,44, dus in totaal Ffrs. 98,38.

De funding obligaties werden uitgegeven in coupures van Ffrs. 100,—, 200,— en 1.000,—. Voor bedragen minder dan Ffrs. 100,— werden renteloze scrips uitgegeven van Ffrs. 2,50 en 5,—, die tot 4 februari 1942 bij samenvoeging zouden kunnen worden omgewisseld in funding obligaties. Bedragen beneden de Ffrs. 2,50 werden in contanten betaald.

De Vereniging voor de Effectenhandel was van mening dat dit bod onder de gegeven omstandigheden het hoogst haalbare was en het werd dan ook, zij het niet met groot enthousiasme, aanvaard.

Stukken die voor toetreding tot deze regeling werden aangeboden, werden voorzien van een stempelopdruk, luidende: "**Quote-part Roumaine 54,257 % Réglée**", terwijl bovendien mantel en talon werden geperforeerd.

Er bleef nu nog over het ten laste van Joegoslavië vallende deel ad 45,743 %. Maar alle pogingen hierover voor de tweede wereldoorlog tot onderhandelingen te komen liepen op niets uit. Na deze oorlog viel eerst, door de gewijzigde omstandigheden in Joegoslavië, in het geheel niet aan een regeling te denken. Toen echter in de jaren zestig wel onderhandelingen, met Joegoslavië werden geopend om te komen tot een regeling van de vooroorlogse Servische en Joegoslavische schulden en deze positief werden afgesloten, besloot de Vereniging voor de Effectenhandel van het ter beschikking komende bedrag een gedeelte te reserveren, waaruit een uitkering zou kunnen worden gedaan die in dezelfde orde van grootte zou liggen als die van Roemenië. Naar aanleiding van een oproep in de Officiële Prijscourant werd uiteindelijk voor een bedrag van ruim Kr. 3.500.000,— bij de Vereniging ingeleverd, waarop een uitkering is betaald van f 0,30 per Kr. 200,—, waarmee 70 jaar na de uitgifte en 20 jaar na de officiële vervalddag het doek viel over deze lening.

* Joch (Nederlands: Juk), oude oppervlaktemaat, ter grootte van een stuk grond dat men op een dag met een span ossen kon ploegen; in Hongarije was het 43,16 are, in Oostenrijk echter 57,55 are.